

NOWY SYSTEM STOPNI I LICENCJI SZKOLENIOWCÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU TENISOWEGO

Zarząd Polskiego Związku Tenisowego przyjął zarekomendowany przez Dział Sportowy następujący, opisany poniżej System Stopni i Licencji Szkoleniowców.

W opinii Polskiego Związku Tenisowego, w karierze trenera ważne są dwie drogi rozwoju umiejętności szkoleniowych: **wykształcenie** (nauka zawodu) i szeroko rozumiane **doświadczenie** (praktyka i doskonalenie w zawodzie).

ad. 1. **Nauka zawodu** trenera tenisa następuje poprzez studia lub kursy szkoleniowe, wymaga zdawania egzaminów (o coraz wyższym stopniu trudności) i połączona jest ze zdobywaniem kolejnych **stopni wykształcenia**. PZT wyróżnia cztery zasadnicze stopnie wykształcenia: począwszy od Animatora, poprzez Instruktora, Trenera, aż do Trenera PRO - najwyższego stopnia wykształcenia jaki może osiągnąć szkoleniowiec tenisa (tab. 1). Ponadto, w uznaniu dla szczególnego znaczenia umiejętności gry w tenisa oraz doświadczeń zawodniczych u szkoleniowca, dla byłych zawodników czołówki kraju, PZT tworzy dwa pomocnicze stopnie wykształcenia Sparingpartnera i Coacha (tab. 1).

Tab. 1. Stopnie wykształcenia szkoleniowców PZT

STOPNIE WYKSZTAŁCENIA	ZASADNICZE	POMOCNICZE
4	Trener PRO	
3	Trener	Coach
2	Instruktor	Sparingpartner
1	Animator (Asystent*)	

* Pomocniczy charakter ma także stopień Asystenta - to osoba, która ukończyła kurs Animatora, jednak nie posiada wykształcenia pedagogicznego i tym samym nie może samodzielnie pracować z dziećmi.

ad. 2. W ocenie PZT w rozwoju kariery szkoleniowca, równie ważna jak wykształcenie, jest szeroko rozumiana **praktyka i doskonalenie w zawodzie**. Poprzez pracę szkoleniową (i jej efekty), doksztalcanie się oraz wymianę doświadczeń z innymi szkoleniowcami zdobywa się doświadczenie, pogłębia fachowość, rozwija własny warsztat, buduje swoją renomę i autorytet w środowisku. Polski Związek Tenisowy uznaje duże znaczenie doświadczenia szkoleniowego i doskonalenia się w wykonywaniu swojego zawodu oraz wyróżnia i popiera doświadczonych szkoleniowców poprzez czterostopniowy system licencji przedstawiony w tabeli 2.

Tab. 2. Poziomy doświadczenia szkoleniowców PZT - system licencji

POZIOMY DOŚWIADCZENIA	NAZWA LICENCJI
4	złota Mistrza
3	srebrna Eksperta
2	brązowa
1	podstawowa

Połączenie wykształcenia i doświadczenia w pełni świadczy o klasie szkoleniowca, co stanowi podstawę do utworzenia Hierarchii szkoleniowców PZT (tab. 3). Najwyższe miejsce w hierarchii szkoleniowców zajmują Trenerzy PRO ze złotą licencją Mistrza, a najniższe - osoby prowadzące zajęcia bez wykształcenia specjalistycznego. Należy także zauważyć, że w tworzeniu tej hierarchii zastosowano zasadę 1 stopień wykształcenia = 1 poziom doświadczenia, co znajduje wyraz w tym, że np. Trener ze złotą licencją Mistrza jest równy rangą Trenerowi PRO ze srebrną licencją Eksperta.

Tab. 3. Hierarchia szkoleniowców PZT uwzględniająca łącznie wykształcenie i doświadczenie

Trener PRO licencja złota Mistrza			
Trener PRO licencja srebrna Eksperta	Trener licencja złota Mistrza		
Trener PRO licencja brązowa	Trener licencja srebrna Eksperta	Instruktor licencja złota Mistrza	
Trener PRO licencja podstawowa	Trener licencja brązowa	Instruktor licencja srebrna Eksperta	
	Trener licencja podstawowa	Instruktor licencja brązowa	Coach licencja podstawowa
		Instruktor licencja podstawowa	Sparingpartner licencja podstawowa
			Animator licencja podstawowa
			Asystent licencja podstawowa
Osoby prowadzące zajęcia z tenisa bez wykształcenia specjalistycznego			

Należy zauważyć, że licencje wyższej rangi zostały zarezerwowane i są dostępne wyłącznie dla Instruktorów, Trenerów i Trenerów PRO. Nie stanowi to wyrazu lekceważenia dla pracy Animatorów, Sparingpartnerów, czy Coachów lecz ma ich motywować do podniesienia swojego poziomu specjalistycznego wykształcenia tenisowego co najmniej do stopnia Instruktora lub Trenera (ten ostatni w przypadku Coachów).

Nowy System Stopni i Licencji Polskiego Związku Tenisowego będzie w pełni obowiązywał od 1 stycznia 2016 roku. Ten okres przejściowy jest niezbędny aby wszyscy zainteresowani mogli się przygotować do wprowadzanych zmian. Tym niemniej tegoroczni absolwenci kursów i studiów będą już rejestrowani w bazie szkoleniowców PZT z wykorzystaniem nowych nazw stopni i licencji.

DOTYCHCZASOWE STOPNIE SZKOLENIOWE

PZT przewiduje następujący mechanizm honorowania dotychczasowych stopni wykształcenia szkoleniowców:

1. Mechanizm honorowania dotychczasowych stopni wykształcenia

DOTYCHCZASOWY STOPIEŃ		NOWY STOPIEŃ
Trener klasy Mistrzowskiej	otrzyma stopień	Trener PRO z licencją ponadpodstawową
Trener klasy I	otrzyma stopień	Trener PRO
Trener klasy II	otrzyma stopień	Trener
Instruktor sportu	otrzyma stopień	Instruktor
Instruktor rekreacji	otrzyma stopień	Animator

2. Mechanizm honorowania wieloletniej praktyki i osiągnięć w zawodzie:

- Wykształceni szkoleniowcy automatycznie otrzymają licencje podstawowe oraz będą mogli się ubiegać o licencje ponadpodstawowe.
- Szczegółowy mechanizm przyznawania licencji ponadpodstawowych znajduje się w zaawansowanej fazie opracowania i zostanie przedstawiony w późniejszym terminie. W ogólnym zarysie mechanizm ten będzie przedstawiał się następująco:
 - zainteresowany szkoleniowiec przygotowuje wniosek z wyszczególnieniem doświadczenia szkoleniowego (nazwisk zawodników i lat pracy z nimi, osiągnięć wychowanków), form dokształcania zawodowego, w których uczestniczył oraz form wymiany doświadczenia z innymi szkoleniowcami,
 - do wniosku należy dołączyć rekomendację osoby najlepiej znającej karierę zawodową szkoleniowca (zaprzyjaźniony trener, kierownik macierzystego klubu, itp.), która potwierdza dorobek szkoleniowy opisany we wniosku oraz dołącza kilka zdań rekomendujących "od siebie",
 - wnioski ocenia Dyrektor ds. Kształcenia PZT i podejmuje decyzję po zasięgnięciu opinii Kolegium Trenerów oraz Forum Trenerów. W spornych sprawach decyzję podejmuje Komisja Sportu PZT.

SYSTEM PROMOCJI SZKOLENIOWCÓW PZT

W uzupełnieniu nowych stopni i licencji szkoleniowych, Polski Związek Tenisowy planuje zdecydowanie bardziej aktywny niż dotychczas System Promocji Szkoleniowców. PZT będzie popierał i promował wykształconych i doświadczonych szkoleniowców:

- prezentując system stopni wykształcenia i poziomów doświadczenia szkoleniowców na swojej stronie internetowej oraz zalecając klubom i ośrodkom (od klubów licencjonowanych wymagając), aby w dobrze widocznym miejscu (np. gabłota klubowa), umieszczały plakaty lub ulotki z takimi informacjami,
- zalecając klubom i ośrodkom (od klubów licencjonowanych wymagając), aby w dobrze widocznym miejscu prezentowały klubową hierarchię szkoleniowców - umieszczały nazwiska i imiona z podaniem wykształcenia i doświadczenia, w kolejności zgodnej z ich rangą.
- prezentując w "Aktualnościach" na stronie internetowej PZT sylwetki szkoleniowców przy okazji sukcesów wychowanków i/lub przy okazji zdobywania przez nich prestiżowych licencji Eksperta i Mistrza,
- prowadząc bazę danych szkoleniowców zawierającą istotne informacje o ich wykształceniu i doświadczeniu, łatwo dostępną dla potencjalnych pracodawców.

CHARAKTERYSTYKA STOPNI WYKSZTAŁCENIA SZKOLENIOWCÓW

Co konkretnie oznaczają poszczególne stopnie wykształcenia?

ANIMATOR

- absolwent 30-godzinnego kursu podstaw gry w tenisa,
- umie grać w tenisa na poziomie ITN 9,
- jako absolwent AWF lub studiów pedagogicznych posiada szczególne kwalifikacje do pracy z dziećmi,
- pracuje głównie w szkole, przedszkolu, w OSiR (np. na obiektach typu Orlik) lub jako trener osiedlowy ale także może pracować w klubie,
- prowadzi zajęcia popularyzujące i zapoznające z grą w tenisa,
- umie prowadzić zajęcia w licznych grupach,
- umie pokazać różnorodne ćwiczenia koordynacyjne z piłką i rakieta,
- umie prowadzić gry i zabawy ruchowe z piłką i rakieta.

ASYSTENT

- ukończył ten sam kurs co Animator,
- nie jest jednak samodzielnym szkoleniowcem, ponieważ nie posiada odpowiedniego wykształcenia pedagogicznego i tym samym nie ma kwalifikacji do pracy z dziećmi bądź też jako nauczyciel szkolny czy wychowawca przedszkolny nie osiągnął poziomu gry w tenisa ITN 9,
- potrafi fachowo pomóc bardziej doświadczonym szkoleniowcom w prowadzeniu zajęć oraz organizacji zawodów,
- może prowadzić zajęcia pod nadzorem pedagoga lub szkoleniowca wyższego rangą.

INSTRUKTOR

- absolwent 150-godzinnego kursu Instruktora,
- umie grać w tenisa na poziomie ITN 6,
- posiada kwalifikacje do pracy z początkującymi oraz średnio zaawansowanymi, rywalizującymi co najwyżej w swoim klubie/mieście (do poziomu ITN 6),
- umie nauczyć podstaw gry w tenisa: podstawowych rozwiązań taktycznych i techniki uderzeń podstawowych,
- umie korzystać z pomocy Asystentów,
- potrafi zorganizować zawody w formule odpowiedniej dla początkujących i średnio zaawansowanych,
- nie powinien pracować samodzielnie z zawodnikami zaawansowanymi.

TRENER

- jako Instruktor ukończył 150-godzinny kurs Trenera,
- umie grać w tenisa na poziomie ITN 5,
- **poszerzył** swoje kwalifikacje o umiejętności szczególnie przydatne w pracy z zawodnikami grającymi wyczynowo, aż do poziomu ogólnopolskiego (do poziomu ITN 3),
- umie doskonalić taktykę i technikę wzbogacając o rozwiązania i elementy bardziej zaawansowane,
- umie rozwijać zdolności motoryczne oraz umiejętności psychologiczne wychowanków,
- potrafi fachowo pełnić rolę opiekuna podczas zawodów,
- umie konstruować plany treningowe i startowe dla zawodników turniejowych.

TRENER PRO

- jako Trener ukończył 150 godzinny kurs Trenera PRO,
- umie grać w tenisa na poziomie ITN 4,
- **poszerzył** swoje kwalifikacje o umiejętności szczególnie przydatne w pracy z zawodnikami grającymi wyczynowo na poziomie międzynarodowym (aż do poziomu ITN 1),
- umie doprowadzić technikę i taktykę do perfekcji/mistrzostwa z pomocą odpowiedniego przygotowania fizycznego i psychicznego,
- umie skoordynować działania i współpracować ze specjalistami: np. przygotowania fizycznego, psychologiem, fizjoterapeutą, itp.,
- potrafi poprowadzić treningi indywidualne i grupowe z zawodowymi tenisistami,
- umie pełnić rolę koordynatora kierując pracą podległych mu trenerów, instruktorów i animatorów,
- potrafi fachowo pełnić rolę opiekuna ekipy podczas zawodów międzynarodowych,
- umie konstruować plany treningowe i startowe dla profesjonalistów.

SPARINGPARTNER

- doświadczony zawodnik na poziomie ogólnopolskim,
- umie grać w tenisa na poziomie ITN 2,
- potrafi pełnić rolę partnera treningowego (ang. hitting partner) na wszystkich poziomach zaawansowania,
- nie powinien samodzielnie prowadzić zajęć z dziećmi i młodzieżą do 18 roku życia.

COACH

- doświadczony zawodnik na poziomie międzynarodowym,
- stanowi autorytet dla zawodników ze względu na swoje osiągnięcia międzynarodowe,
- potrafi przekazywać cenne wskazówki taktyczne, techniczne i psychologiczne, lub jako sparingpartner ukończył kurs coacha i podniósł swoje umiejętności do poziomu ITN 1,
- nie powinien samodzielnie prowadzić zajęć z dziećmi i młodzieżą do 18 roku życia.

CHARAKTERYSTYKA POZIOMÓW DOŚWIADCZENIA SZKOLENIOWCÓW

Co oznaczają poszczególne poziomy doświadczenia szkoleniowców (tab. 4)?

Tab. 4. Charakterystyka poziomów doświadczenia szkoleniowego za pomocą systemu licencji PZT

CHARAKTERYSTYKA POZIOMU DOŚWIADCZENIA	
złota - Mistrza	Jest to szkoleniowiec, który posiada bardzo bogate doświadczenie, 10 lat - ok. 10 000 godzin pracy szkoleniowej i znaczne osiągnięcia. Dla wielu osób „z branży” stanowi niekwestionowany autorytet, mistrz w swojej specjalności, wykładowca i wzór do naśladowania, wybitny fachowiec . Ma na swoim koncie liczne (minimum 10) formy doskonalenia zawodowego oraz prowadzi systematyczną wymianę doświadczeń z innymi szkoleniowcami (minimum 10)
srebrna - Eksperta	Znaczne doświadczenie, 5-6 lat - ok. 5 000 godzin pracy szkoleniowej, aktywny zarówno w zakresie doskonalenia zawodowego (zaliczył minimum 5 form), jak i wymiany doświadczeń z innymi szkoleniowcami (zaliczył minimum 5 form), doświadczony, stale pracujący nad swoim warszatem, bardzo dobry fachowiec .
brązowa	Szkoleniowiec posiada już pewne doświadczenie, 1-2 lata - ok. 1 000 godzin, ma już także na swoim koncie pierwsze formy doskonalenia zawodowego i wymiany doświadczeń z innymi szkoleniowcami. Jest to młody, aktywny, ciekawy fachowiec .
podstawowa	Przyznawana automatycznie po uzyskaniu wykształcenia.

Przykładowe formy doskonalenia zawodowego szkoleniowców:

- udział w konferencjach, warsztatach, itp.,
- korzystanie z serwisów szkoleniowych, np. i-coach,
- udział w zawodach w roli szkoleniowca-opiekuna lub aktywnego uczestnika-zawodnika,
- kursy językowe, obsługi komputera, itp.,
- studia licencjackie, studia magisterskie, studia doktoranckie, studia podyplomowe.

Przykładowe formy wymiany doświadczeń z innymi szkoleniowcami:

- hospituje zajęcia innych szkoleniowców,
- prowadzi lekcje pokazowe,
- organizuje warsztaty klubowe dla kolegów - szkoleniowców,
- przyjmuje praktykantów,
- tworzy krótkie filmy szkoleniowe,
- sporządza notatki z lektury serwisów szkoleniowych, konferencji, warsztatów, z obserwacji poczynionych podczas zawodów, z rozmów z innymi szkoleniowcami,
- posiada publikacje - artykuły, podręczniki, skrypty.